

Informācija par zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu integrācijas rajona (pilsētas) tiesas sastāvā reformu – tās mērķi un būtība

Vienlaikus ar tiesu darbības teritorijas reformas ieviešanu visā Latvijas teritorijā, tika veikts izvērtējums par iespējām zemesgrāmatu nodaļu tiesnešus integrēt rajona (pilsētas) tiesas sastāvā. Balstoties uz veikto izvērtējumu, notikušajām diskusijām tostarp Tieslietu padomē, Saeima 2018.gada 25.oktobrī pieņēma grozījumus likumā "Par tiesu varu", kā arī 1.novembrī pieņēma grozījumus Zemesgrāmatu likumā, ar kuriem no 2019.gada 1.jūnija paredzēta zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu pilnīga iekļaušana rajona (pilsētu) tiesu sastāvos.

Reformas būtība – zemesgrāmatu nodaļu tiesneši, saglabājot līdzšinējo specializāciju zemesgrāmatu lietās, tiek pārcelti darbā rajona (pilsētas) tiesās, tādējādi radot iespējas skatīt arī citu veidu lietas atbilstoši rajona (pilsētas) tiesas lietu sadales plānam. Papildu lietu kategoriju nodošanas viens no priekšnosacījumiem ir tiesneša noslodze. Reforma tiek īstenota ar tiem priekšnosacījumiem, lai netiktu radīti riski nekustamā īpašuma ierakstīšanas un tiesību nostiprināšanas procesa pieejamībai. Reforma nerada apdraudējumu un nemazina nekustamā īpašuma ierakstīšanas un tiesību nostiprināšanas procesa nozīmību, svarīgumu un prioritāti.

Tādējādi turpmāk **nekustamā īpašuma ierakstīšana un tiesību nostiprināšana būs rajona (pilsētas) tiesas kompetencē un zemesgrāmatu nodaļas, kā atsevišķas rajonu tiesu struktūrvienības, tiks likvidētas.**

Zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu integrācija rajona (pilsētas) tiesas sastāvā vērtējama kā **darba organizācijas reforma**, jo zemesgrāmatu nodaļu tiesneši līdztekus nostiprinājuma lūgumiem jau šobrīd izskata atsevišķus Civilprocesa likumā noteiktā kārtībā izskatāmus pieteikumu. Proti, jau šobrīd zemesgrāmatu nodaļu tiesneši ir specializējušies konkrētu civillietu izskatīšanā.

Reformas mērķi saistīti ar tādiem tiesu efektivitātes paaugstināšanas aspektiem kā kompetences attīstīšana, noslodzes mazināšana, specializācijas nodrošināšana, lietas izskatīšanas termiņa samazināšana un resursu efektīva izmantošana.

Reformas būtiskākie ieguvumi:

- iespēja samazināt tiesu noslodzi;
- iespēja samazināt lietu izskatīšanas termiņus;
- saqlabāta līdzšinējā kārtība nostiprinājuma lūgumu un citu dokumentu iesniegšanai.

Piemērs - *līdz reformas ieviešanai zemesgrāmatu nodaļa A saņem mazāk nostiprinājuma lūgumus un Civilprocesa likumā kārtībā izskatāmos pieteikumus nekā vidēji zemesgrāmatu nodaļas un ievērojami mazāk salīdzinot ar visvairāk noslogoto zemesgrāmatu nodaļa B. Rezultātā zemesgrāmatu nodaļā A veidojas brīva kapacitāte, ko varētu izmantot citu lietu izskatīšanā. Zemesgrāmatu nodaļas tiesneša zināšanas ir novērtētas tiesnešu profesionālās darbības novērtēšanas ietvaros, apliecinot profesionalitāti lietu tiesību, tostarp, to nostiprināšanas, jautājumos, kā arī noteikta satura zināšanas civilprocesā, kā arī saistību tiesībās. Īstenojot reformu ir iespējams paplašināt tiesnesim nododamo lietu izskatīšanu, piemēram, nododot tam izskatīšanā*

lietas, kas saistītas ar īpašuma tiesību uz nekustamo īpašumu atzīšanu. Rezultātā tiek efektīvi izmantoti tiesnešu resursi.

Reformas ieviešana Vidzemes tiesu apgabalā

No 2019.gada 1.jūnija **Vidzemes apgabaltiesas darbības teritorijā nekustamā īpašuma ierakstīšana un tiesību nostiprināšana būs Vidzemes rajona tiesas kompetencē attiecībā uz nekustamajiem īpašumiem, kuri atrodas Vidzemes rajona tiesas (iepriekš Vidzemes rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļas) darbības teritorijā.**

Svarīgi! Pēc reformas tiesas darbība tiks nodrošināta arī līdzšinējo zemesgrāmatu nodaļu darbības nodrošināšanas vietās:

Vidzemes rajona tiesas darbība tiks nodrošināta arī līdzšinējās **Vidzemes rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļas telpās Valmierā, Limbažos, Cēsīs, Madonā, Gulbenē, Alūksnē un Valkā.** Piezīme – Vidzemes rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļa Cēsīs, Alūksnē un Valkā jau atrodas Vidzemes rajona tiesas telpās – Raunas ielā 14, Cēsīs, Rūpniecības ielā 8, Alūksnē un Rīgas ielā 2, Valkā. Nākotnē plānots arī citu pašreizējo zemesgrāmatu nodaļu pārvietošanu uz tiesu telpām.

Svarīgi! Pēc reformas uz zemesgrāmatu darbu attiecināmos dokumentus būs iespējams iesniegt jebkurā no tiesas atrašanās vietām pēc personas izvēles. Dokumentu izsniegšana no nekustamā īpašuma lietas materiāliem klātienē tiks organizēta tiesas atrašanās vietā pēc nekustamā īpašuma atrašanās vietas, vai pēc pieprasītāja izvēles ar e-pasta vai pasta starpniecību.

Lai nostiprinātu īpašuma tiesības uz nekustamo īpašumu, kas atrodas Madonā, persona līdz šim nostiprinājumu lūgumu varēja iesniegt jebkurā no Vidzemes rajona tiesas zemesgrāmatu nodaļas darbības vietām (Valmierā, Limbažos, Cēsīs, Madonā, Gulbenē, Alūksnē un Valkā). Pēc reformas persona nostiprinājumu lūgumu varēs iesniegt arī Vidzemes rajona tiesas telpās Madonā.

Organizatoriskie jautājumi

Lietu sadales kārtību un citus darba organizācijas jautājumus tiesā nosaka tiesas priekšsēdētājs. Līdz ar to aicinām Latvijas tiesu portālā www.tiesas.lv sekot līdzī aktuālajai informācijai par tiesā noteikto lietu sadales kārtību un tiesu darbu pēc reformas.

Vidzemes rajona tiesā ir nozīmētas kontaktpersonas – tiesu darbinieki, kuri atbildēs uz **jautājumiem** neskaidrību gadījumā.

Kontaktinformācija:

Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētāja palīdzība Nora Liepiņa, tālruna numurs 64250769 un Vidzemes rajona tiesas priekšsēdētāja palīdzība Sintija Ādamsons, tālruna numurs 64250783.

Biežāk uzdotie jautājumi un atbildes

Vai tiesu darbinieki ir informēti par reformām?

Zemesgrāmatu nodaļu tiesneši un zemesgrāmatu nodaļu darbinieki ir informēti par reformu un plānotajām izmaiņām darba organizācijā no šī gada 1.jūnija. Plānotās

*Informatīvs materiāls par zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu integrācijas rajona
(pilsētas) tiesas sastāvā reformu Vidzemes reģionā*

2019.gada maijs

izmaiņas pirms reformas uzsākšanas tika apspriestas un saskaņotas ar tiesu priekšsēdētājiem un zemesgrāmatu nodaļu priekšniekiem.

Vai reformas rezultātā tiks samazināts tiesnešu vai darbinieku skaits?

Reformas mērķis nav samazināt zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu un zemesgrāmatu nodaļu darbinieku skaitu, jo reformas rezultātā nesamazināsies lietu skaits. Ārvalstu prakse liecina, ka reformas rezultātā pastāv iespēja optimizēt tiesu resursus, piemēram, pārdalot ar dokumentu apriti saistītus darbus. Tiesas priekšsēdētāja pārziņā ir tiesu darbinieku kompetenču un noslodzes izvērtēšana un amata vietu pārskatīšana nepieciešamības gadījumā. Reformas rezultātā nemainās tiesnešu vai tiesu darbinieku darba vietas, jo Vidzemes rajona tiesas darbība tiks nodrošināta līdzšinējo tiesu un to zemesgrāmatu nodaļu atrašanās vietās.

Vai līdz ar reformu mainīsies dokumentu iesniegšanas kārtība attiecībā uz nostiprinājuma lūgumiem?

Reformas rezultātā netiks mainīta nostiprinājuma lūguma iesniegšanas kārtība, proti, nostiprinājuma lūgumu pieņemšana arī pēc 2019.gada 1.jūnija tiks nodrošināta līdzšinējās zemesgrāmatu nodaļu atrašanās vietās. Dokumentus varēs iesniegt jebkurā no tiesas atrašanās vietām.

Tiesnešu, kura kompetencē būs nostiprinājuma lūguma izskatīšana, darba vietas netiek pārvietotas, proti, nostiprinājuma lūgumi joprojām tiks izskatīti līdzšinējo zemesgrāmatu nodaļu telpās. Tādejādi, lai nodrošinātu kvalitatīvu klientu apkalpošanu un neaizkavētu iesniegto nostiprinājuma lūguma apriti, nostiprinājuma lūgumus ieteicams iesniegt līdzšinējo zemesgrāmatu nodaļu atrašanās vietās, kur ir atbilstošas tehniskās iespējas ar nostiprinājuma lūgumu saistīto maksājumu pieņemšanai ar maksājumu karšu terminālu.

Vienlaikus atgādinām, ka līdztekus nostiprinājuma lūguma iesniegšanai klātienē pastāv vairākas alternatīvas iespējas kā iesniegt nostiprinājuma lūgumu:

- 1) nostiprinājuma lūgumus var iesniegt, izmantojot pasta pakalpojumus;
- 2) no 2015.gada 1.maija zvērinātiem notāriem noteikts pienākums nosūtīt elektroniski nostiprinājuma lūgumu zemesgrāmatu nodaļai, ja darījums noslēgts notariālā akta formā;
- 3) gadījumā, ja personas rīcībā ir tiesas nolēmums, būvvaldes izdots dokuments, privatizācijas līgums vai Valsts zemes dienesta vai zemes komisijas lēmums par īpašuma tiesību atjaunošanu, un persona izmanto e-parakstu, nostiprinājuma lūgumu var iesniegt elektroniski zemesgrāmatas mājas lapā www.zemesgramata.lv. Kontaktinformācija: info@zemesgramata.lv;
- 4) ja personas darījumu slēdz pašas, neiesaistot zvērinātu notāru (vai arī zvērinātam notāram apliecinot tikai parakstus), tad persona nostiprinājuma lūgumu var iesniegt, izmantojot pasta pakalpojumus vai arī izmantojot zvērināta notāra palīdzību.

Vai līdz ar reformu mainīsies dažādu informācijas pieprasījumu (piemēram, par nodalījuma noraksta izsniegšanu, par personai piederošiem īpašumiem) iesniegšanas kārtība?

Informācijas, kas var tikt izsniegta bez zemesgrāmatu nodaļas priekšnieka atļaujas, pieprasījumi iesniedzami Tiesu administrācijā. Proti, Tiesu administrācijā iesniedzami:
a) pieprasījumi par nodalījuma noraksta izsniegšanu, ja informācija tiek pieprasīta konkrēti norādot nodalījuma numuru vai īpašuma kadastra numuru, vai īpašuma nosaukumu, vai īpašuma sastāvā esoša objekta adresi;

*Informatīvs materiāls par zemesgrāmatu nodaļu tiesnešu integrācijas rajona
(pilsētas) tiesas sastāvā reformu Vidzemes reģionā*

2019.gada maijs

- b) nekustamā īpašuma īpašnieka pieprasījumi par tam piederošiem nekustamiem īpašumiem;
- c) iestāžu vai amatpersonas pieprasījumi par personai piederošiem nekustamiem īpašumiem;
- d) nekustamā īpašuma īpašnieka iestāžu pieprasījumi par elektronisko dokumentu vai iegūtu elektronisko dokumentu izsniegšanu.

Informācijas pieprasījumi iesniedzami Tiesu administrācijai pa pastu vai klātienē (Rīgā, Antonijas iela 6, LV-1010) vai elektroniski, parakstot pieprasījumu ar drošu elektronisko parakstu vai autentificējoties ar www.latvija.lv pieejamiem autentifikācijas līdzekļiem, piemēram, internetbankas piekļuves rekvizītiem.

Citos gadījumos, proti, kad informācijas izsniegšanai līdzīgi kā līdz šim bija nepieciešama zemesgrāmatu nodaļu priekšnieka atļauja, informācijas pieprasījums iesniedzams attiecīgajā rajona (pilsētas) tiesā.

Vai papildu pienākumu uzdošana negatīvi neietekmēs, piemēram, nostiprinājuma lūgumu izskatīšanas ilgumu?

Reformas rezultātā netiek mainīts nostiprinājuma lūguma izskatīšanas termiņš. Nostiprinājuma lūgumi tāpat kā līdz šim ir izskatāmi desmit dienu laikā. Papildu lietu kategoriju nodošanas viens no priekšnosacījumiem ir tiesneša noslodze, proti, vai noslodze pieļauj papildu lietu kategoriju izskatīšanu.